

Afrikalıların ve Müslümanların, Columbus'tan Önce, Amerika'yı Keşfi*

Dr Abdullah Hakim Quick

Metin Zengin**

ORCID:0000-0003-0269-1637

Öz

Müslüman nüfusun her geçen gün giderek arttığı Amerika kıtasında, Müslümanlar kıtadaki İslam ve Müslümanların varlığı hakkında araştırmaları da derinleştirmektedir. Bu araştırmalar neticesinde ortaya çıkan kanıtlar, yüzyıllardır gizlenen gerçekleri gün yüzüne çıkarmaktadır. Arkeolojik, filolojik ve etnolojik araştırmalar neticesinde, Müslümanların Amerika kıtasına, Columbus öncesinde, birden fazla sefer yaptıklarını ortaya koymaktadır. Bu seferler sonucunda bazı Müslümanların kıtaya yerleşerek yerli halkla karıştığı gerçeği ise derin çalışmalar sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu makalede Müslümanların, Amerika kıtasıyla olan derin bağları kanıtlarıyla ortaya konulmaya çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Amerika'nın Keşfi, Amerika'daki Müslümanlar, Mandinkalar, Columbus

Gönderme Tarihi: 23/03/2019

Kabul Tarihi:20/02/2020

*Bu çevirinin aslı, Dr. Abdullah Hakim " The African, and Muslim, Discovery of America – Before Columbus" kitabından yazarın izniyle alınmış ve <https://historyofislam.com/> internet sayfasında yayınlanmış bir bölümdür.

**Doktora Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü, E-Mail:metin_34@yahoo.com

The African, and Muslim, Discovery of America – Before Columbus

Dr Abdullah Hakim Quick

Metin Zengin

ORCID:0000-0003-0269-1637

Abstract

The studies on the presence of Muslims on the American continent have increased deeply due to the increasing number of Muslims on the continent. These Works have uncovered the realities that had been hidden for centuries. As a result of archaeological, philological, and ethnological research, it is revealed that Muslims made more than one expedition to America before Columbus. Besides, based on these investigations, some Muslims settled on the continent and interfered with the indigenous people. Hence, in this article, it is aimed to prove the evidence of Muslims' deep ties with the American continent for the earliest era.

Keywords: Discover of America, Muslims in America, Mandinkas, Columbus

Received Date: 23/03/2019

Accepted Date: 20/02/2020

Открытия мусульманами и африканцами Америки до Колумба

Резюме

На американском континенте , где мусульманское население растет день ото дня мусульмане также углубляют исследования об Исламе и существованию мусульман на континенте. Данные этих исследований демонстрируют факты, которые были скрыты на протяжении веков. В результате археологических, филологических и этнологических исследований выяснилось, что мусульмане совершили более одной экспедиции на американский континент еще до Колумба . В результате этих экспедиций и глубоких исследований возникает тот факт. Что некоторые мусульмане поселились на континенте и смешались с местными жителями . Эта статья пытается раскрыть глубокие связи мусульман с американским континентом .

Ключевые слова: Открытие Америки , Американские мусульмане, Мандинки , Колумб.

Получено: 23/03/2019

Принято: 20/02/2020

Giriş

Amerika kıtasının da içinde bulunduğu coğrafi keşifler şüphesiz insanlık tarihinde yeni bir dönem başlatmıştır. Avrupalı seyyah ve tüccarların Columbus öncülüğünde Amerika kıtasına ulaşmaları, kıtayı keşifleri ve sonrasında yazılan tarih akıllarda birçok cevapsız soru bırakmıştır. Bunların başında, Amerika kıtasına Columbus'tan birilerinin ulaşıp ulaşmadığı yönündeki sorular gelmektedir.

Son dönemlerde yapılan araştırmalar yüzyıllardır Batılı tarihçiler tarafından gizlenen bir gerçeği ortaya koymaktadır. Bu gerçek, Afrikalıların ve Müslümanların Columbus'tan çok önce Amerika kıtasına ulaştığı yönündeki gerçektir. Müslüman tarihçilerin kaydetmiş olduğu rivayetlere göre hem Kuzey Afrika'dan hem de Batı Afrika'dan Müslümanlar Okyanus ötesine seferler düzenlemiştir. Bu rivayetler, Amerika kıtasında yapılan arkeolojik, filolojik ve etnolojik çalışmalarla birçok noktada örtüşmektedir.

Bu bağlamda, bu çalışmada gerek tarihçilerin rivayetleri gerek bu rivayetleri destekler nitelikteki bilimsel çalışmalarla, Afrikalıların ve Müslümanların, Columbus'tan önce Amerika kıtasına ulaştıklarına dair görüşler tartışılmaktadır.

1. Afrikalıların ve Müslümanların, Columbus'tan Önce, Amerika'yı Keşfi

Birçok tarihçi ve antropoloğun bizi inandırdığının aksine Amerika kıtası, dünyanın geri kalanının habersiz olduğu bir yer değildi. İnsanlar Atlantik Okyanusu'nun her iki tarafından uzak mesafeleri geçerek birbiriyle iletişime geçmiş, kültürel ve ticari alışveriş yapmışlardı.

Columbus'tan çok önce Müslümanlar batıda başka insanların var olabileceği ihtimali üzerinde durmuş, onlarla temas kurmuş ve yerli insanlar üzerinde etki bırakmışlardı. İki kültür arasında bilgi, tarım ürünleri, çiftlik hayvanları, metal ürünler ve diğer ticari eşyaların alışverişi olmuştu.¹ Müslümanların, Amerika Kıtası'nda keşiften önce var

---

¹Bazı dilci, tarihçi ve arkeologlar, Kuzey Afrikalı Müslümanların Amerika yerlileriyle miladi 7. yüzyılda temas kurduklarını iddia etmektedir. Bu araştırmacılar, Kuzey Afrikalı keşiflerin izlerini, Kuzey Afrika, Kızıl

olduğuna dair kanıtlar; çeşitli el yapımı heykellerden, sözlü kültürden, raporlardan, el yapımı değerli eşyalardan, Arapça dokümanlardan, eski paralardan ve kitabelerden gelmektedir. Mezoamerika sanatında ve özellikle Meksika yerel kültüründe ve ticaret hayatında Afrikalıların ve Arapların güç ve prestiji temsil ettikleri görülmektedir.² Cyrus Gordon tarafından hazırlanan bir raporda Karayipler'in kuzey bölgesinde bir gemi batığında demir paraların bulunduğunu göstermektedir.

Rapora göre;

“...Venezuela kıyılarında bulunan bir gemiye ait gömüde içerisinde hangi döneme ait olduğu tespit edilemeyen çeşitli eşyalarla beraber birçoğu 4. yüzyıl Augustus dönemine ait Roma parası ve 2 adet 8. yüzyıla ait Arap parası bulunmuştur. Metal paralardan yola çıkarak bu gömünün Roma parasının hala kullanımda olduğu Orta Çağ dönemine ait olduğu anlaşılmaktadır. Muhtemelen Kuzey Afrika Müslümanlarına ait olan gemi 800 yıllarda Atlantik Okyanusu'nu geçerken batmıştı.”³

Bu madeni paraların bulunması, Müslüman tarihçi ve coğrafyacılara Müslüman haritacı ve maceraperestlerin okyanus ötesine yaptıkları seyahatler hakkındaki rivayetlere değer katmıştır. Mesudi, 956 yıllarında kaleme almış olduğu Murûcu'z-Zeheb adlı eserinde Atlantik Okyanusu'nu geçip Amerikan yerlileriyle temas kuran ve daha sonra geri dönen Kurtubalı bir gençten bahsetmektedir. Mesudi şöyle rivayet etmektedir;

“Bazı insanlar, Atlantik okyanusunun bütün okyanusların kaynağı olduğunu ve orada birçok garip hadisenin meydana geldiğini düşünmektedir. Biz bu garip olayların bir kısmını ‘Âhbâru'z-Zaman kitabımızda ele almıştık. Bazı maceracılar hayatlarını riske atarak bu okyanusa açıldılar. Onların bir kısmı geri dönmeyi başardı. Diğer bir kısmı ise helak olup gitti. Endülüslü Haşhaş adında bir genç de bu maceraya atılmıştı. Kurtuba

---

Deniz, Hint Okyanusu, Kuzey Çin denizi, Pasifik Okyanusu ve Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan Libya/Kufi yazıtlarını inceleyerek ulaşmışlardır. Libya'da yaygın olan Kufi yazısına ait yazıtların Amerika'da da bulunduğunu iddia edilmektedir. Ancak bu iddiaların kanıtlanması ise için yapılması gereken daha çok iş vardır. Bu alanla ilgi araştırma yapmanın zorluğu ve ilk eserlere ulaşmanın çetinliği yüzünden, bu bölüm sadece Atlantik okyanusunun Müslümanlar tarafından keşfi üzerinde duracaktır. Pasifik Okyanusu'nu geçme ile ilgili daha fazla bilgi için bkz. Barry Fell, *America B.C.*, New York: Times Books, 1976 ve Idem, *Saga America*, New York: Times Books, 1980.

² Barbara Ford, “Semites First in America”, *Science Digest*, Ocak, 1972, 43-48, Clyde Ahmed Winters, “Afro-American Muslims from Slavery to Freedom”, *el-Itihad*, Temmuz-Ekim, 1977, 200.

³ Cyrus Gordon, *Before Columbus*, New York: Crown Publishers, 1971, 68-70.

şehrinden olan bu genç etrafında bir grup arkadaş toplayarak okyanusa açılmıştı. Aradan uzun bir süre geçtikten sonra bu genç, büyük bir ganimetle geri dönmüştü. Onun hikâyesini bütün Endülüslüler bilir.”

Ebu Bekir b. Ömer el-Kutiyye (Tarihu'l-İftitah'l-Endelus'ün yazarı İbnü'l-Kuttiye ile karıştırılmasın) miladi 999 yılında şubat ayında İspanya'nın Canary adalarından okyanusa açılan İbn Faruk'tan bahsetmektedir. İbn Faruk, önce Guanariga Krallığı'nı ziyaret eder. Daha sonra batıya doğru yolculuğunu devam ettirerek kendisinin Capraria ve Pluitana diye isimlendirdiği adalara ulaşmış ve aynı senenin mayıs ayında İspanya'ya geri dönmüştü.

Meşhur, Fizik ve Coğrafya alimi İdrisi (1090-1180) Kitabı'l-Mamâlik ve'l-Mesâlik adlı eserinde 12. yüzyılda bir grup denizcinin Amerikan adalarına ulaştığını kaydetmektedir. İdrisi şöyle rivayet etmektedir;

“Bir grup maceracı okyanusun ötesinde neler olduğunu ve okyanusun büyüklüğünü görmek için karanlık ve sis içerisinde Lizbon'dan denize açıldı. Sekiz kişiden oluşan bu ekip, içerisinde kendilerine dört ay yetecek kadar yiyecek bulunan bir gemi ile yola çıktı. On bir günlük yolculuktan sonra çok az ışığın olduğu dalgalı sulara ulaştılar. Bunun üzerine helak olacaklarından korkarak gemilerin güney yönüne çevirdiler ve on iki gün daha yol aldılar. On iki günün sonunda üzerinde insanların ve şehirlerin olduğu adalara ulaştılar. Ancak, esir alınıp üç gün boyunca zincirlere vuruldular. Dördüncü günde Arapça bilen bir tercüman getirdi. Kral, tercüman aracılığıyla nereden ve niçin geldiklerini sordu. Onlar da krala kim olduklarını anlattıktan sonra evlerine dönmek istediklerini söylediler. Batı rüzgârı esmeye başladığında onlar gözleri kapalı bir şekilde bir kanoya bindirilerek üç günlük yolculuktan sonra karaya çıkartıldılar. Kıyıda elleri arkadan bağlı bir şekilde bırakıldılar. Sonraki gün kıyıda başka kabileden insanlar gelip onları serbest bıraktılar ve onlara kendi evleri ile buldukları yer arasında iki aylık bir yolculuk olduğunu söylediler.”⁴

Bu hayret verici bilgi Müslüman denizcilerle Amerikan yerlileri arasındaki teması ortaya çıkardığı gibi adalar arasındaki yolculuğu da ifade etmektedir. Muhtemelen bu adalar Bahama yahut Küçük Antilles adalarıydı. Ayrıca bu adalarda tek bir temasla

⁴ Mukhtar al-Qadi, *al-Madinatil Islamiyyah fil Hadratil Gharbiyyah*, Mısır: Piramit Basımevi, 1973, 335.

öğrenilmesi mümkün olmayan Arapçayı konuşan insanlar bulunmaktaydı. Bundan dolayı bu adaların Müslüman tüccar ve maceracılar tarafından sürekli olarak ziyaret edilmiş olması yahut Amerikan yerlilerin Müslüman ülkelerini ziyaret etmiş olması muhtemeldir.

Ekim 1929 yılında Halit Bey, Serallo Kütüphanesi'nde şans eseri, Mart 1513 yılında yapılmış bir harita keşfeder. Harita ile beraber coğrafi bir mektup bulunmaktaydı. Bu mektupta şöyle denilmekteydi;

“Bu bölüm, şu an hiç kimsenin sahip olmadığı ve bu fakir tarafından çizilip detaylandırılan bu haritanın nasıl yapıldığını açıklamaktadır.”

Bu keşif son derece değerliydi. Daha önce de değinildiği gibi harita Türkçe olarak yazılmış farklı renklerle renklendirilmiş ve 1.85×0.6^{20} şeklinde boyutlandırılmıştı. Harita Atlantik Okyanusu, Amerika Kıta'sı ve dünyanın batı kısmını içermekteydi. Dünyanın geri kalan kısmını içeren harita ise muhtemelen kaybolmuştu.⁵Haritayı yapan kişi 1554-55 yılında vefat eden ünlü denizci ve haritacı Piri Muhiddin Reis'ti. Onun, aynı zamanda Ege ve Akdeniz hakkında yazdığı Kitabu'l-Bahriye adında bir denizcilik el kitabı bulunmaktadır. Halit Bey'in bulduğu harita Yavuz Sultan Selim'e sunulan bu kitabın bir bölümünü teşkil etmesi muhtemeldir. Bu haritayı değerli kılan şey ise, bu haritanın Müslümanların dünyanın batısını keşfettiklerine dair en güçlü kanıt olmasıdır. Piri Reis bu haritayı yapmak için sekizi Büyük İskender zamanından kalmak üzere, biri Arapların Hindistan haritası, dördü Portekizlerin Hindistan ve Çin haritası ve Columbus tarafından yapılan bir batı yarım küre haritası olmak üzere yirmi haritadan yararlanmıştı. Ancak, Piri Reis'in haritasındaki bazı bilgiler Columbus tarafından bilinmiyordu. Haritada Afrika ve Atlantik okyanusu boyunca Aleksandra şehrinden Brezilya'ya kadar olan nispi eylemler doğru bir şekilde çizilmiştir. Ayrıca Atlantik okyanusundaki adaların yerleri doğru bir şekilde konumlandırılmıştır. Yeşil Burun adaları, Madeira adaları ve Azores adaları mükemmel bir şekilde gösterilmektedir. Canary adaları birinci enlemde gösterilmektedir. Andes adaları 1513 yılında bu haritada doğru bir şekilde konumlandırılmıştır. Bu adalar 1527 yılında Pizarro'nun gelmesiyle ancak Avrupalılar tarafından keşfedilebilmişti. Bugün Kolombiya'da bulunan Atrato Nehri denizden 300 mil uzaklıkta ve kuzey eyleminden 5 derece doğu yönünde doğru bir şekilde haritada çizilmiştir. Amazon nehri ise büyük

⁵ Rafael Bazan, “Muslim immigration to Spanish America”, *The Muslim World*, 1996, 284- 285.

meridyen çizgisinde ve küçük meridyen çizgisinde olmak üzere iki defa gösterilmektedir. 1543 yılında Avrupalılar tarafından keşfedilen Marajo adası ise Amazon nehrinin döküldüğü yerde gösterilmektedir. Haritadaki bilgiler ışığında birilerin Güney Amerika'nın üst bölgelerini gezip bu bilgileri kaydettiği söylenebilir. ⁶

1559 yılında Hacı Ahmet tarafından çizilen harita da aynı zamanda Müslümanların Columbus'tan önce Amerikan kıtasında var olduklarını göstermektedir. Hacı Ahmet, Türk asıllı bir haritacıydı ve kendi döneminde meşhur olduğu üzere eski Mısır, Hindistan, Yunan, Roma ve Fenikelilerin birikiminden istifade etmişti. O dönemde Müslümanlar, astronomi, matematik, kimya, tıp, tarih, denizcilik alanlarında yüzyıllardır lider konumundaydılar. Hacı Ahmet'in haritasında Doğu Yarım Küre kısmı zayıf kalmaktadır. Muhtemelen bu bölüm Batlamyus'un çizdiği harita üzerinden çizilmişti. Ancak Batı yarım küre o kadar iyi çizilmiş ki Amerika kıtasını iyi bir şekilde gezmeyen birinin bu haritayı çizmesi mümkün değildi.

Bir başka harita ise 1564 yılında Fransız kaşifler tarafından çizilen Florida haritasıdır. Bu haritada daha öncesinden burada kurulmuş yerleşim yerlerinde Müslümanlara ait isimler gözükmektedir. Bu isimler şu şekildedir;

Mayarca (Majorca)

Cadica (Cadiz)

Marracou (Marakeş)

Kuzey Afrika ve Endülüslü Müslümanlarla bağlantı kurmadan bu insanların bu isimleri kullanması mümkün müdür?

Sömürgeci politika karşıtı bilim adamları Atlantik Okyanusu'nu geçmenin zorluğu ve Afrikalı Müslümanların denizcilik yetenekleri hakkındaki şüpheleri reddetmişlerdi. 1969 yılında İskandinavlı bilim adamı Thor Heyerdahl Atlantik Okyanusu'nu geçmek için farklı bir yol denemişti. Kuzey Afrika'da bulunan Safi Limanı'ndan denize açılan Heyerdahl, Batı Amerika'daki Barbados limanına ulaşmıştı. Kullandığı harita ise Mısırlılar tarafından

---

⁶Joan Coay, "African Sea-kings in America? Evidence from Early Maps", Ivan Van Sertima, *African Presence in Early America*, 162-163.

kullanılan papirüs üzerine çizilmişti. Bu da sadece Batı ve Kuzey Afrikalıların değil aynı zamanda Eski Mısırlıların da okyanusu geçtiğine dair bir kanıt idi. Şu an çok iyi biliniyor ki İberya yarımadasından ve Afrika'nın batı kıyı şeridinden çıkan akıntılar gemileri kolaylıkla Karayipler'e yahut Brezilya'ya ulaşabilmektedir.

2. Mandika, Seyahatler ve Keşifler

Diğer bir önemli Müslüman seyyah ve tüccar dalgası da Batı Afrika'dan, Mali İslam İmparatorluğu'ndan gelmektedir. Mali imparatorluğunun meşhur kralı Mansa Musa 1324 yılında hac yolculuğu için Mısır'dan geçerken, Mısır valisine kendi atalarının Atlantik okyanusunun sınırlarını görmek için iki seyahat düzenlediklerinden bahseder. Meşhur coğrafyacı Şehabeddin el-Ömeri, *Mesaliku'l-Ebsâr fi Memâliki'l-Emsâr* kitabında şöyle rivayet etmektedir.

“İbni Amir Hacib dedi ki; ben Sultan Musa'ya, tahta nasıl geçtiğini sordum. Sultan Musa bana dedi ki; Bizde Sultanlık babadan oğula geçer. Benden önceki kral okyanusun ötesine ulaşmanın imkânsız olduğuna inanmıyordu. Okyanusun ötesinde neler olduğunu görmekte ısrar etti ve bu yüzden de içinde adamlarına dört sene yetecek kadar yiyecek, altın ve donanım eşyası olan iki yüz gemi hazırlattı. Ayrıca gemi kaptanlarına sadece okyanus ötesine varmaları yahut yiyecekleri bitmesi durumunda geri dönmelerini emretti. Gemiler denize açıldı ve uzun bir süre hiçbiri geri dönmedi. Sonunda tek bir gemi dönebilmişti. Biz, kaptana neler olup bittiğini sorduğumuzda. Kaptan, "biz uzun süre okyanusta yol aldık. Sonra öyle bir yere vardık ki okyanusun ortasında nehir şeklinde şiddetli bir akıntı başladı. Benim gemim diğerlerinden daha arkadaydı. Benden önceki gemiler tek tek o akıntıya kapılıp kayboldular. Biz, gemilere ne olduğunu anlayamadık. Bizde gemimizin yönünü çevirerek geri döndük.” Ancak kral ona inanmamıştı. Bu yüzden de bini kendisi ve adamları için bini de yiyecek ve su için olmak üzere iki bin gemi hazırlattı. Kral, tahtı bana bırakarak denize açıldı ve bir daha da dönmedi. Böylece taht bana kalmış oldu.”⁷

Bu bilgiye göre Mandinka kralı seyahat için büyük bir hazırlık yapmış ve başarısından da emin bir şekilde denize açılmıştı. Kaptanın bahsetmiş olduğu akıntı ise okyanusun ortalarında bir yerde olmalıydı. Ayrıca kaptanın da belirttiği gibi Afrika'ya geri dönüşte bir

⁷Şehabeddin b. Fadl el-Ömeri, *Masalik el-Ebsar fi Mamaliki'l-Emsar*, Terc., Demomtoyenes, Paris, Klibrarie Orientaliste Paul Geuthner, 1927, 74-75.

zorluk yaşamamışlardı. Diğer gemilerin batmasına sebep olan akıntı ya ekvatorun kuzeyindeki akıntı yahut Antilles adaları civarındaki akıntı olmalıydı.⁸

Brezilya, Peru ve Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan yazıtlar aynı şekilde kültürel, arkeolojik ve filolojik buluntular Mandinkalar Amerika kıtasına ulaştıklarını kanıtlamaktadır. Mandinkalar, Brezilya yerlileriyle temas kurmuşlardı. Amerika kıtasında en yakın yer olan Gine sahilleri keşif için üs olarak kullanılmaktaydı. Amerika kıtasına ulaşan Mandinkalar Güney Amerika'nın karışık ormanlarından geçerek Orta Amerika'ya kadar ilerlediler. Onlara ait yazıtlar Brezilya'nın Bahia, Minas Geria ve Peru'nun Ylo bölgesinde bulunmuştur. Eski kalınlardan alınan taş ve tablet yazıtları Mandinkalara ait Vai dilinde yazılmıştır.⁹

Mandinkaların taşlara yahut tabletlere kazıyarak meydana getirdiği yazıtların bir kısmı ormanlar içinde kaybolmuştu. Ancak, yine de büyük bir kısmı Avrupalı kaşifler yahut kara korsanları denilen "bandeiristas" tarafından bulunmuştu.¹⁰ Minas Gerais'li olan yerli kara korsanlardan biri Mandinka yazıtlarına ait birçok örneği gün yüzüne çıkarmıştı. 1754 yılında yazılan bir dokümana göre, Minas Gerais'e yakın nehir kenarındaki bir şehirde iyi tasarlanmış güzel binalar, dikili taşlar ve heykeller bulunmuştur. Belden yukarısı çıplak ve sakalsız bir erkeğe ait bir heykelde elindeki kalkanda şöyle yazmaktaydı. "Aha-na we-fe-ge" Mandinka dilinde "o tahtın varisi" anlamına gelmektedir.¹¹

Şehrin başka bir köşesinde muhtemelen market olarak kullanılan bir binada korsanlar Mandinkalar'a ait şöyle bir yazıt bulurlar. "Si-kye-du-nde-pe" yani; "küçük kavanoza tutturulmuş bol yabani barbunya vardır."¹²

Mandinkalar, Brezilya'dan Batı ve Kuzey Amerika'ya doğru yol almaya başladılar. Bugün Bolivya sınırlarında bulunan Titicaca gölüne ulaştıklarında saldırıya uğradılar. Bu

⁸Harold Lawrence, "Mandinga Voyages Across the Atlantic", African Presence in Early America", *Studies in African American History and Culture*, Graham Russel Huges, Colgate University, t.y. 238; Mohammed Hamidullah, "L'Afrique Decouvre l'Amerique avant Christophe Combe", *Presence Africaine*, XVIII-XIX, Şubat-Mayıs 1958.

⁹Clyde Ahmed Winters, "Islam in Early North and South America", *Al-Ittihad*, 1977. Daha Geniş bilgi için bakınız: Idem, "The Influence of the Mande Languages on America", *Liberian Studies Association* tarafından yapılan 9. Konferasta yapılmış bir sunum, Historical Ethnographics, Western Illinois Üniversitesi, Mart Nisan, 1977.

¹⁰ H.T. Wilkins, *Mysteries of Ancient South America*, New York, 1974, 33.

¹¹ Clyde, "Islam in Early North and South America", 60.

¹² Clyde, "Islam in Early North and South America", 60.

saldırıda cesur kâfilerin çoğu hayatını kaybetti. Ancak, onların efsanesi Koatry Adası ve Titicaca yerlilerinde arasında yayıldı. Bu yerlilerin kullandığı yazı karakterleri Mandinkaların yazı karakterleriyle aynıdır. Güney Amerika keşfi Pasifik sahillerine kadar devam etti. Burada üzerinde şu ifade yazılan bir kaya bulunmuştur."kye, Ngbe-gyo, gbe-su, Kye-nb=gbe-ta-wo-nde" yani "İbadet etmek, olgunlaşmak ve cansız bir beden olmak. Kişi yeryüzünde bir mezar peşinde"¹³

Bolivya sınırlarında bulunan Titicaca gölüne ulaştıklarında saldırıya uğradılar. Bu saldırıda cesur kâfilerin çoğu hayatını kaybetti. Ancak, onların efsanesi Koatry Adası ve Titicaca yerlilerinde arasında yayıldı. Bu yerlilerin kullandığı yazı karakterleri Mandinkalılının yazı karakterleriyle aynıdır. Güney Amerika keşfi Pasifik sahillerine kadar devam etti. Burada üzerinde şu ifade yazılan bir kaya bulunmuştur."kye, Ngbe-gyo, gbe-su, Kye-nb=gbe-ta-wo-nde" yani "İbadet etmek, olgunlaşmak ve cansız bir beden olmak. Kişi yeryüzünde bir mezar peşinde"

Yukarıdaki bilgilerden anlaşıldığı üzere Mandinkalar, Mansa'nın liderliğinde Orta Amerika ve Amerika Birleşik Devletleri'nin bir kısmını keşfetmeyi başarmışlardı. Filolojik keşifler ve başta su kaynağı olarak kullandıkları Mississippi nehri olmak üzere Amerika genelindeki höyükler bunun en büyük kanıtıdır.

Arizona bölgesindeki yazıtlarda Mandinkaların yanlarında bir miktar fil de getirdikleri anlaşılmaktadır. Four Corners bölgesindeki bir mağara içerisinde Arizona'nın çöl sıcaklığını anatan yazı ve resimler bulunmuştur. Mağaradaki ifade şu şekildedir. "ga-gya kpa-nde-ngbe-ka-go-ne" anlamı " çöl sıcaktır. Kuşlar çoktur. Beyaz...(ka)...git diyorlar. Diğer bir yazıt ise şu şekildedir. "ga-ka, bi-kpa" anlamı, "filler hasta ve kızgındır."¹⁴

3. İlk Avrupalı Kaşiflerin Şahitliği

1920 yılında Harvard Üniversitesi'nin meşhur tarihçi ve dil bilimcisi Leo Weiner "Afrika ve Amerika'nın Keşfi" adında tartışmalı bir kitap kaleme almıştı. Bu kitapta Weiner, Columbus, Amerika kıtasında Afrikalı Müslümanların varlığından haberdar olduğunu ortaya koymaya çalışmıştı. Weiner iddalarını Amerikan yerlileriyle yaptığı

¹³ Clyde, "Islam in Early North and South America", 60.

¹⁴ Clyde, "Islam in Early North and South America", 60.

filolojik, tarımsal ve kültürel çalışmalara ve ilk Avrupalı kâşiflerin notlarına dayandırmaktaydı. Bu kitap 20. yüzyılda birçok Amerikalı tarihçiyi şaşırtmıştı. Ancak, Weiner'in kanıtlarını Avrupalı kâşiflerin notlarına dayandırması açık delileri ortaya koymaktaydı. Yazarın belirtğine göre Mandinkalar sadece Orta ve Kuzey Amerika'yı keşfetmekle kalmamış aynı zamanda İroquois ve Algonquian kabileleriyle evlilikler gerçekleştirmişti. Yazar bunu şu şekilde ifade etmektedir;

“Afrikalı tüccarların Amerikan yerlileri arasında yayılması hususunda birkaç odak noktası vardır. Güney Amerika'nın doğusuna yani Karayipler'e, Batı Amerika'dan ulaştıkları anlaşılıyor. Diğer bir görüş ise, yine aynı merkezden yol boyunca kazılan höyüklerden anlaşıldığına göre Kanada'ya kadar ulaşmışlardır.”

Columbus, Afrikalı Müslümanların Amerika yerlileriyle ticaret yaptıklarını, Amerika'ya yaptığı üçüncü yolculuk sırasında şu şekilde itiraf etmektedir;

“Santiago Adasının sakinleri onu görmeye geldiler ve Yeşil Burun adalarından olan Huego adasından güney-batı yönünde on iki mil uzaklıkta bir ada olabileceğini söylediler. Kral Don Juan istekli bir şekilde güney-batı yönünde keşifler yapılmasını ve Gine'den yola çıkarak Amerikan yerlileriyle ticaret yapan gemilerin bulunmasını istedi.”¹⁵

Las Casas daha sonra Columbus hakkında şunları yazar;

“Columbus, tanrının memnuniyetini kazanmak için ve adı geçen Kral John'un teorisini ispatlamak için batıya doğru denize açıldı. Columbus, İspanyol Amerika'sı (Haiti)' güney ve güney-doğudan gelen, “guanine” denilen bir metalden yapılmış mızrakları olan zenci insanlar hakkındaki raporu incelemeyi düşünüyordu. Columbus onlardan ele geçirdiği, 18 parçası altın, 6 parçası gümüş ve 8 parçası bakır olmak üzere toplam 32 parçayı incelemesi için majestelerine gönderdi.”¹⁶

Panama'da Mandinkalar nüfusun büyük bir bölümünü oluşturmuş o bölgedeki yerlilerden bir grup olarak tasnif edilmişlerdi. Orta Amerika kültürleri üzerinde Uzman D'Abbe de Bourbon şöyle ifade etmektedir;

---

¹⁵ Clyde, “Islam in Early North and South America”, 60.

¹⁶ Clyde, “Islam in Early North and South America”, 62.

“...Bundan dolayı bugün Darien (Panama) yerlilerini kökenlerinden dolayı Mandinkalar ve Tule olarak iki gruba ayırıyoruz.”¹⁷

1513 yılında İspanyol kâşif Vasco Nunez de Balboa Panama'ya ulaştığında, orada Afrikalı insanlarla karşılaşır. O'nun adamlarından biri olan Gomara şöyle rivayet eder;

“Balboa, Quateca bölgesine ulaştığı zaman, orada hiç altın bulamadı ancak bölgenin kralına ait zenci kölelere denk geldi. Balboa, krala köleleri nereden aldıklarını sorduğunda kral; yakın yerde zencilerin yaşadığını ve onlarla sürekli savaş halinde olduklarını bu kölelerin de savaş esiri olduğunu söyledi. Bu zenciler tamamıyla Gine zencilerine benziyorlardı.”¹⁸

Balboa'nın başka bir adamı olan Peter Marty, bu keşif bilgimize katkıda bulunan başka bir not bırakmıştır;

“Biz Quareca bölgesinde zenci kölelere denk geldik. Bu köleler, barbar ve vahşi olan ve sadece iki günlük yürüme mesafesi uzaklıkta olan Afrikalı insanlardandı. Bu Afrikalıların uzun zaman önce ganimet için buraya geldiği ancak gemileri alabora olduğu için dağlara yerleştiklerine inanılıyor.”¹⁹

Aynı dönemde Balboa'ya karşı olan Rodrigo de Colmenares hatıratında Balboa hakkında şöyle yazmaktadır;

“... San Miquel körfezinden zenci insanların haberini getiren bir kaptan.(habia alii cerca gente negra)”²⁰

Nikaragua'nın Tegulcigalpa sınırında, muhtemelen Columbus tarafından, başka bir zenci grup daha rapor edilmişti. Bu zencilere Jaras ve Guabas isimleri verilmekteydi.²¹ Bu isim Gambiya'da bulunan Jarra, Senegal ve Mali'de bulunan Diarra isimleriyle benzeşmektedir. Bu isim çok eski bir kabileyi ve Sarakoles Mandinkaların bulunduğu yeri temsil etmekteydi. Mali'nin eki başkentlerinden biri olan Kangala genellikle Ka-ba şeklinde kısaltılırdı. Aynı şekilde Niani'de Mali'nin başka bir başkenti idi ve bazen Mali

¹⁷ John Boyd Thatcher, *Christopher Columbus, His Life, His Work, His Remains*, Cheveland 1907, 380.

¹⁸ Leo Weiner, *Africa and the Discovery of America*, Philadelphia, Innes and Sons, 1920, c. 2, 365-366.

¹⁹ Lawrence, *Mandinga Voyages*, 221,

²⁰ Lawrence, *Mandinga Voyages*, 221.

²¹ Pedro Martir de Angeleriak, *Decades del Nuevo Mundo*, Meksika, Jose Porruq e Hijos, 1964, 29.

denilmekteydi. İmparatorluk kendi sınırları içerisinde bölgelere ayrılınca da başkentte Niani Kaba denilmeye başlandı. Afrikalı kâşiflerin, Amerika'da bıraktığı eserlerden bir tanesi de bu isimlerdir. Kaba ve Diara isimleri bugün hala Batı ve Orta Amerika'da kullanılmaktadır.

İlk İspanyol kâşifler Orta Amerika'ya ulaştıklarında Honduras'taki Afrikalı Müslümanların bir kısmı kendilerine "el-Mamys" diyorlardı. Bunlar muhtemelen Ferdinand Columbus tarafından bulunan Afrikalılarla yahut Jaras ve Guabas'larla akraba idiler. Les Berberes de l'Amerique (Amerika'daki Berberiler) kitabının yazarı Giles Cauyet, Amerikalılarla Afrikalılar arasında etnolojik karşılaştırmayı yaparken şöyle demektedir;

“...Honduras'taki el-Almamys kabilesi, Columbus gelmeden kısa bir süre önce oraya yerleşmişlerdi.”

Giles Cauyet devamla; el-Mamys Kabilesi'nin Honduras'taki varlığının 12. yüzyıldan erken olmasının mümkün olmadığını eklemektedir. el-Mamy ise Mandinka diline Arapçadan geçmiş olan ve dini lider manasındaki *İmam* kelimesinde gelmektedir.²²

Columbus öncesi Afrikalıların Orta ve Güney-doğu Amerika'daki varlığı hakkındaki diğer bilgiler Manuel Orozco y Berra'nın "Historia Antigua y de la Conquista de Mexico" (Antik Tarih ve Meksika'nın Fethi) kitabında bulunabilir.

1775 yılında misyoner Francisco Garces New Meksiko şehrinde Zuni yerlileriyle yaşayan Afrikalı insanlarla karşılaşmıştı. L-Etudes des Races Humanies adlı eserinin girişinde yerlilerin ve Afrikalıların farklı dil konuştuğunu ve yerlilerin, Afrikalıların bu toprakların eski sahipleri olduğunu iddia ettiklerini söylemektedir.²³

4. Afrika Altını ve Pamuk Ticareti

Mali kralı Mansa ve beraberindeki kaşifler Amerika'ya yolculuk yaparken kendilerinden emin olarak yanlarına büyük miktarda altın almışlardı. Yine Mansa Musa, meşhur hac yolculuğu sırasında yanında taşıdığı altın sayesinde geçtiği ülkelerin

---

²² Charles L. G. Anderson, *Life and Letters of Vasco Nunuez de Balbao*, New York, Fleming H. Revel Co., 1941, 163.

²³ C.S. Rafinesque, "Primitive Black Nations of America", *Atlantic Journal and Friend of Knowledge*, Eylül 1832, 86.

ekonomisini ciddi manada etkilemişti. Afrikalılarla Amerika yerlilerinin altın ticareti yaptıklarına dair bilgiler dilsel bulgular, altın analizleri ve görgü şahitleriyle kanıtlanmıştır.

Daha önce de değinildiği gibi Columbus'un tanımlamasında Amerikan yerlileri altına "guaine" diyorlardı.²⁴ Columbus 18 parçası altın, 6 parçası gümüş ve 8 parçası bakır olan 32 parça değerli eşya bulmuştu. Bu, 13. yüzyılda, belli oranda gümüş ve bakır içeren batı Afrika altın alaşımıydı. 1705 yılından önce 14 sene Batı Afrika'da kalan William Bowsman, altına üçte bir oranında bazen bakır bazen de gümüş karıştırıldığını belirtmektedir. William , Gine kıyılarında suni altının yaygın olduğunu söylemektedir. Columbus ise Batı Afrika altınını çok iyi biliyordu. Bu altının sadece belli bir oranı değil aynı zamanda kendine has bir de kokusu vardı. Filolojik çalışmalar neticesinde Karayipler ve Kuzey Amerika yerlilerinde altın için kullanılan Batı Afrika yahut Arapça kökenli bazı kelimeler bulunmuştur. Bazı örnekleri şu şekildedir;

Antilean (Amerika)	Mandinka	Anlamı
Goanna, caona, guani, guanine	Ghana (Arapça Ghani) Kane, Kani, Kanine, Ghanin	Altın
Nucay, nozay	Nucay, nozay	Demir ya da altın mücevher
Tuob, tumbaga	Tuob, tumbaga	Altın, altın gramı Bir kralın ünvanı

Afrika'da altınla ilgili kullanılan kelimeler servet, zenginlik gibi kelimelerle benzeşmektedir. Arapça 'da "ğina" servet manasında "ğanimah" ganimet manasında ve "ğani" zengin manasında kullanılmaktadır. Bu kelimeler Amerika kıtasında kullanılan *ghana*, *guanine* ile aynıdır. Para manasına gelen "nukud" kelimesi ve bakır manasında

²⁴ Lawrence, "Mandinga Voyages Across the Atlantic", 100-101.

kullanılan "nuhans" Amerika kıtasındaki "nucay" ve "nunkuh" kelimeleriyle yine ham metal manasında Arapça 'da kullanılan "tibr" ile Amerika'da kullanılan "truob" ve "tubab" kelimeleri benzeşmektedir. Amerika kıtasını ziyaret eden ilk on iki misyonerden biri olan Ramon Pene Afrika'dan altın ticareti için Amerika'ya gelen tüccarlara "siyah quanini" denildiğini belirtmektedir.

Mandinkaların Amerika'ya getirdikleri tek şey altın değildi. Columbus, Amerikan yerlilerin dokuma bir elbiseyi değiş tokuş yaptıklarını gördüğünde çok şaşırmişti. Bu elbise Columbus'un daha önce Batı Afrika'da gördüğü elbiseler gibi dokunmuştu. Amerika'ya yaptığı üçüncü seyahatinde Columbus, yerlilerin gayet düzenli renklerle desenmiş pamuktan mendiller getirdiklerini ve bu mendillerin tıpkı Gine'de, Sierra Leone nehrinde gördüğü mendillerle birebir aynı olduğunu yazmıştı. Bu keşif, Columbus'u çok şaşırtmış ve şöyle not etmişti. "Ama yerliler, Afrikalılarla temas kuramazlar. Çünkü buradan Gine'ye 2400 mil uzaklık vardır."²⁵

Yine Columbus, Kuzey Afrika ve İspanya'daki Müslümanların Batı Afrika'dan ithal ettiği bir elbise olan *el-meizar*'dan çokça bahsetmektedir.²⁶

Ferdinand Columbus, yerlilerin pamuktan yapılan makat elbiselerinin elbiselerini Granada kadınlarının giymiş olduğu şallarla aynı desende olduğunu nakletmektedir. Meşhur olmayan başka bir İspanyol kâşif ise yerlilerin elbisesini şu şekilde tarif etmektedir;

"Yerlilerin giymiş olduğu uzun şal şeklindeki elbiseler çok enteresan. Erkekler genellikle pantolon ve Kuzey Afrika Müslümanları (Moriskolar)'ın elbiseleri gibi desenmiş renkli ve dar bir ceket giyerler."²⁷

Burada *Morisko* kelimesiyle Batı Afrikalı Mandinkalar kastedilmiş olması muhtemeldir. Çünkü, Mandinkalar'ın giyim tarzları ve kültürleri Kuzey Afrika ve İspanya Müslümanlarıyla birçok yönden benzerlik taşımaktaydı. 11. yüzyılda, Senegal'in Silla kenti, Gana İmparatorluğu'nun hakimiyeti altında bir ticaret merkeziydi. Bu kentte darı, bakır yüzükler, altın deniz kabukları, tuz, ilaç ve pamuk para yerine kullanılıyordu. el-Bekri'nin

²⁵ Clyde, "Islam in Early North and South America", 63.

²⁶ William Bowman, *A New and Accurate Description of the Coast of Guinea*, Liverpool: 1907, 73-74.

²⁷ Leo Weiner, "Africa and the Discovery of America", 34.

naklettiğine göre Silla şehrinde her evde bir pamuk ağacı vardı ve pamuk para yerine en fazla kullanılan üründü.²⁸

Pamuklu ürünlerin para yerine kullanılması İslam dünyasında önemli olduğu için, Müslümanlar Karayipler ve Orta Amerika'da da bu ticaret yönetimini devam ettirmişlerdir. Avrupalıların şaşırarak beraber elbiselerdeki desenlerin benzerliğine şahitlik etmiş olmaları iki dünya arasında temas olduğunun bir başka delilidir. İspanyolların "yakılmış dünya" politikası olmasaydı ve yerlilere ait bütün yazılar ve kalıntılar yok edilmeseydi Amerikan yerlileri arasında daha açık deliller bulunabilirdi.

1939-1965 yılları arasında Meksiko City Koleji'nde Sanat Tarihi hocalığı yapan Profesör Alexander Von Wuthenau, Columbus'dan önce Amerika'yı ziyaret etmiş olan insanlara ait topraktan yapılmış figürler, maskeler, çömlekler ve diğer birçok malzeme toplamıştı. Onun, Mandinka kâşifleri dönemine ait topladığı eşyalar arasında bulunan yüz çizimlerine baktığımızda bize açık bir fikir vermektedir. Afrikalı insanlara ait yüz hatları, Müslümanların kullanmış olduğu başlık ve örtüler açık bir şekilde fark edilebilmektedir. Zaman ve gerçeği arayış bu yüzleri adeta yavaşça hayata geri getirmektedir.

5. Garifuna İnsanları, Mandinkaların Erken Torunları

Columbus öncesi döneme ait gizlenen diğer bir gizem olan Garifuna insanları yahut "siyahi Karayipler"e ait gerçek de birkaç sene önce gün ışığına çıkarılmıştı. Karayipler, genellikle Güney Amerika ve Karayipler'de yaşayan yerli Amerikalılara verilen isimdir. 5 Kasım 1946 yılında Orta Amerika'da, Clarion of Belize gazetesinde yayınlanan bir makalesinde P.V.Ramos şöyle yazmaktadır;

“Columbus 1493 yılında Batı Amerika'ya ulaştığında orada yün saçlı beyaz insanlar (yarı melez) olduğunu gördü ve Columbus bu bölgeye Karayip ismini verdi. Bu insanlar, balıkçılık ve çiftçilik yapan ve huzur içinde yaşayan insanlardı. Onlar, bozgunculuğu sevmeyen, Muhammed dinine inanan ve büyük ihtimalle Arapça konuşan insanlardı”.²⁹ Siyahi Karayipliler kendi dillerini, kültürlerini ve inançlarını muhafaza etmişlerdi. İngilizlere ait Honduras el kitabında şöyle denilmektedir;

²⁸ Lawrence, “Mandinga Voyages Across the Atlantic”,239.

²⁹ Peter De Roo, *History of America before Columbus*, Londra, Philadelphia, 1900, 307.

“Siyah Karayipliler birbirlerini tutan ve sıkı bir şekilde korudukları kendilerine ait bir dilli olan bir topluluktur. Bu dil, içerisine Fransızca, İngilizce ve İspanyolca kelimelerin bulunduğu, Afrika kökenli bir dildir.”³⁰

Birçok Avrupalı araştırmacı Siyahi Karayiplilerin, Afrikalı kölelerin St. Vincent adası yerlileriyle karışması sonucu ortaya çıktıklarını ve İngilizler tarafından Honduras'a taşıdıklarını iddia etmektedir. Historie Generate des Races Humanies (İnsan Irklarının Ortaya Çıkmasının Tarihi) adlı eserinde A. Quatrefages şöyle bir gözlemde bulunmaktadır;

“Avrupalılar, St. Vincent adasına ulaştıklarında orada iki farklı ırk olduğunu gördüler. Bunlardan biri kırmızı-sarı karışımı renge sahip yerliler diğeri siyahilerdi. Bu durumu açıklamak için, genellikle köleleri taşıyan bir geminin batması sonucu Afrikalı kölelerin özgür kaldığı ve daha sonra bu adaya yerleşerek yerlilerle karıştığı iddia edilmektedir. Bu teorinin doğru olma ihtimali vardır. Ancak, bu melez topluluğun ortaya çıkması için böyle bir teori gerekli değildir. Daha ziyade Charuas ve Yamassee kabilelerinin ortaya çıkararak sebeple aynı olması daha büyük ihtimaldir. Siyahi Karayipliler, büyük ihtimalle Orinoco boğazına, Brezilya, Florida ve Darien Kanalı'na yerleşen Afrikalılar gibi akıntı ve rüzgârla sürüklenip St. Vincent adasına ulaşan Afrika menşeli bir halktır. Bunların aynı zamanda Columbus'tan ve denizşırı köle ticaretinden önce Haiti'ye zaman zaman akınlar yapan ve Amerika'ya, Afrikalıları getiren kişinin soyundan olması da muhtemeldir. Herrera tarafında Brasseur (de Bourbourgh)'a atfedilen ve Siyahi Karayiplileri, Karayiplilerden ayırarak *quanto negra* diyerek tamamıyla farklı bir ırk olarak görmesine dair tartışmaya değinmenin faydasız olduğunu düşünüyorum.”³¹

Karayipli siyahiler yani Garifuna açıkça İslami bazı uygulamaları hala yaşatmaktadırlar. Örneğin gıda değeri yüksek olduğunu bildikleri halde domuz etini hiçbir şekilde yemezler. Garifuna halkı Kendi aralarında *coin coin* yahut *bourokou* dedikleri bazı yasak ve tabular oluşturmuştur. Deniz dışında yaşayan yengeç ve kertenkele gibi şeyleri yemezler. Güney Amerika yerlileri hakkındaki el kitabında Karayipli siyahiler hakkında şöyle demektedir;

³⁰Thatcher, *Christopher Columbus*, 392-393.

³¹Thatcher, *Christopher Columbus*, 392-393.

“Karayıplı Siyahi erkeklerin en değer verdikleri şey, Güney Amerika'daki Arawak kabilesiyle yaptıkları savaşta elde ettikleri, ahşapla çerçevelenmiş hilal şeklinde altın ve bakır alaşımından oluşan *Caracoli* idi. *Caracoli*'lerin bazıları ufaktı ve kulağa, buruna yahut ağza kolye gibi takılabiliyorken bazıları ise büyük ve göğüsse giyilecek kadar büyüktü. *Caracoli* yüksek rütbeyi temsil ediyordu ve nesilden nesille aktarılmış ve sadece kutlamalarda yahut seyahat zamanında takılmıştı.”³²

Garifuna halkı aynı zamanda aile bağları, cinsel ahlak ve tek tanrı inancı gibi değerleri devam ettirmişlerdir. Daha çok Karayıplıların Güney Amerika sahil şeridinde yerleşik olan Garifuna halkı son yıllarda sesini en fazla duyuran yerli Karayıplı halk olmuştur. Belize ve Honduras'ta Garifuna halkından bazıları İslam'a dönmüş ve sahil şeridi boyunca küçük mescitler inşa edilmiştir. Onların Afrika menşeli dilleri hakkında ise yeterli bir çalışma daha yapılmamıştır.³³

6. Geriye Bakıldığında

Columbus'tan önce Amerika kıtasında Müslümanların bulunduğu dair arkeolojik, filolojik ve tarihsel deliller ortaya konulduktan sonra araştırmacı gizlenmiş olan bu muazzam gerçeğin farkına varmaktadır. Müslümanların Amerika kıtasında bulunduğunu ilk İspanyol ve Portekiz kâşifler bildikleri gibi Avrupalı kaşiflerin bilgisi Müslüman coğrafyacı ve denizcilere dayanmaktaydı. Vasco de Gama'nın, Doğu Afrika kıyılarında Ahmet b. Macid'en danışmanlık yardımı aldığı nakledilmektedir. Ahmet b. Mecid, Hint Okyanusu, Kızıl Deniz, İran Körfezi, Güney Çin Denizi ve Batı Amerika denizleri hakkında bir kitap yazdığı bilinmektedir.³⁴

Amerika kıtasının sömürmesi, İberya yarımadasının Reconquista hareketi ile İspanyollar tarafından geri alınmasının genişletilmiş haliydi. Müslümanlar, İberya Yarımadası'nda 700 sene boyunca Avrupa'yı kültür, eğitim ve ekonomi olarak bastırılmışlardı. İlk Avrupalı kâşifler İberya yarımadasında ve Afrika'da savaşmış ve Müslümanlarla savaşmak için denize açılmış askerlerdi. Bundan dolayı onlar gittikleri her yerde İslam'a ait bir şeyler gördüklerinde onu tanır ve Müslümanları Hristiyanlaştırmak için

³² Ferdinand Columbus, *The Life of Admiral Columbus*, Rutgers Üniversitesi 1992, 232.

³³ Leo Weiner, *Africa and the Discovery of America*, c. 2, 37.

³⁴ Yazar 1992 yılında Beliz'de bir konferans vermek için gittiğinde insanların yeniden İslam'a döndüklerini görmüştür.

bütün güçlerini kullanırlardı. Meksika kâşifi Hernan Cortez, Yucatan'a vardığında bu bölgeye Kahire adını vermişti. Peru'nun kâşifi Cortez ve Juan Pissaro gibi Müslümanlarla direk savaşmış olan adamlar, yerlilerin tapınaklarını Cami (İspanyolca Mesquitas) diye isimlendirmişlerdi. Daha ilginç olanı ise Amerika kıtasını gören ilk Hristiyan olan Rodrigo de Triana yahut Rodrigo de Lepe İspanya'ya geri döndüğünde Müslüman olmuştu. Ancak ne Columbus ne de Kral hizmetlerine rağmen onu hiçbir şekilde mükâfatlandırmamışlardı.³⁵

Kral Ferdinand döneminde Müslümanlara karşı yapılan baskılara rağmen bazı Moriskolar kâşif, asker yahut işçi olarak Amerika kıtasına yolculuk etmişlerdi. Bu Müslümanlar, Amerika kıtasında kendi inançlarını yaşamaya devam ettikleri gibi yerliler arasında da İslam'ı yaymaya başlamışlardı. Bundan dolayı da İspanya krallığı, köle olsun hür olsun Müslümanların Amerika kıtasına götürülmesini yasaklamış, gidenlerin ise derhal geri getirilmesini emretmişti.

Aşağıdaki emir İspanya hiyerarşisinin konuya hassasiyetini göstermektedir.

"Kral'dan, Seville şehrindeki, Amerika kıtası ticaret ofisine"

“Bize ulaştığına göre Portekiz, Gine ve Yeşil Burun Adası'nda zenci köle fiyatlarının artması sebebiyle bazı tüccarlar Sardinia, Majorca, Minorca ve Levant bölgesinden, Amerika'ya gönderilmek üzere, daha ucuz oldukları için köle almaya başlamışlar. Ancak Levant bölgesi sakinlerinin Müslüman olması ve diğerlerinin de uzun yıllardır onlarla ticaret yapıyor olması hasebiyle bu kölelerin kutsal Katolik inancımızın hâkim olmaya başladığı Amerika'ya götürülmesini uygun görmüyoruz. Bundan dolayı sana, Levant bölgesinden olan, orada büyüyen yahut Gineli dahi olsa onlarla ticaret yapan hiçbir siyahi kölenin Amerika kıtasına götürülmesine izin vermemeni emrediyorum.”

Valladolid, 16 Haziran 1550

Kral Maximilano

Bu, akıntıları ve zorlu yolculuğu göze alarak yeni yerler keşfeden, yeni diller ve kültürler öğrenen, Amerikan yerlileriyle ticaret yapan ve onların kültürlerinin bir parçası

³⁵ Bazan, “Latin America, the Arabs and Islam”, *The Muslim World*, vol. LXI, 285.

haline gelen Müslümanların mücadelesiydi. Bununla beraber şu ana kadar onların varlığına dair çok az şey gün. Ancak, dünya tarihi bir gün kollarını herkes için açacaktır.³⁶

---

³⁶Bazan, “Muslim Immigration to Spanish America”, 183, 184.

Sonuç

frikalı Müslümanlar 14. yüzyılın başlarında Amerika kıtasına birden fazla sefer düzenlemişlerdir. Bu seferler sonucunda yerli Amerika halkıyla bilgi, kültürel, ticari alışveriş gerçekleştirmişlerdir. Ayrıca, Mandinka kabilesine mensup büyük bir nüfus Amerika kıtasının farklı yerlerine yerleşmiş ve aradan geçen 2 asır neticesinde asimile olmuşlardı. Columbus Amerika kıtasına ulaşmadan önce, kıta hakkındaki bilgileri Batı Afrika Müslümanlarından edinmişti. Kıtaya ulaştığında ise Müslümanlara ait birçok simgenin kıtada var olduğunu görmüştü. Ancak İberya yarımadasında Müslümanlara ait her şeyi yok eden İspanyollar aynı uygulamaları Amerika kıtasında da yapmış ve Müslümanlara ait bütün delilleri ortadan kaldırılmaya çalışmışlardır.

Kaynaklar

BARRY, F., *America B.C.*, New York: Times Books, 1976.

C.S. RAFINESQUE, "Primitive Black Nations of America", *Atlantic Journal and Friend of Knowledge*, Eylül 1832.

CHARLES, L. G., *Life and Letters of Vasco Nunuez de Balbao* New York: Fleming H. Revel Co., 1941.

CLYDE, A. W., "Islam in Early North and South America", *Al-Ittihad*, 1977.

CYRUS, G., *Before Columbus*, New York: Crown Publishers, 1971.

FERDİNAND, C., *The Life of Admiral Columbus*, Rutgers Universitesi 1992.

FORD, B., "Semites First in America", *Science Digest*, Ocak, 1972.

H.T., W., *Mysteries of Ancient South America*, New York, 1974.

HAROLD, L., "Mandinga Voyages Across the Atlantic", *African Presence in Early America*, Ivan Van Sertima, *African Presence in Early America*, Brunswick, 1987.

IDEM, *Saga America*, New York: Times Books, 1980.

JOAN, C., "African Sea-kings in America? Evidence from Early Maps" in Ivan Van Sertima, *African Presence in Early America*, Brunswick, 1987.

Kâdi, Dr. MUKHTAR. *al-Madinatil Islamiyyah fil Hadratil Gharbiyyah*, Mısır Piramit Basimevi, 1973.

MOHAMMED, H., "L'Afrique Decouvre l'Amerique avant Christophe Combe", *Presence Africaine*, XVIII-XIX, Şubat-Mayıs 1958.

LEO, W., *Africa and the Discovery of America*, Philadelphia, 1920.

LIONEL, C. J., *The Voyages of Christopher Columbus*, 1930.

PEDRO, MARTIR de ANGELERIAK, *Decades del Nuevo Mundo*, Meksika: Jose Porruq e Hijos, 1964.

PETER, D., *History of America before Columbus*, Londra: Lippincott, 1900.

BAZAN. R., “Latin America, the Arabs and Islam”, *The Muslim World*, 1971.

BAZAN. R., “Muslim Immigration to Spanish America”, *The Muslim World*, 1966.

RAFİNESQUE C.S., “Primitive Black Nations of America”, *Atlantic Journal and Friend of Knowledge*, Eylül 1832.

SEHABEDDİN, İBN FADL el-ÖMARİ, *Masalik el-Ebsar fi Mamaliki'l-Emsar*, Tercüme, Demomtoyenes, Paris, KLibrarie Orientaliste Paul Geuthner, 1927.

THATCHER, J. B., *Christopher Columbus, His Life, His Work, His Remains*, Cheveland, 1903.

WILLIAM, B., *A New and Accurate Description of the Coast of Guinea* Liverpool 1907.